1. **ชื่อโครงการ** การศึกษาวิจัยและพัฒนาไหมป่าอีรี่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. **หัวหน้าโครงการ** กอบกุล แสนนามวงษ์

คณะผู้ดำเนินงาน ประชาชาติ นพเสนีย์ เยาวภา สุกฤตานนท์ วรพจน์ รักสังข์
สาน วิไล สุชาติ จุลพูล บุษรา ระวินู
ภัควิภา เพชรวิชิต รุ่งรัตน์ อิฐรัตน์ สุทธจิตติมา สุทธชนะ

3. **ระยะเวลาโครงการ** สิงหาคม 2545-กันยายน 2548

4. **งบประมาณ** 1,595,405 บาท

5. **บทคัดย่อ**

การศึกษาวิจัยและพัฒนาพันธุ์ไหมป่าอีรี่ (Eri silkworm : *Philosamia ricini* Boisd) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นโครงการบูรณาการระหว่างการพัฒนาไหมป่าอีรี่กับการปลูกมันสำปะหลัง ทั้งนี้เพราะใบมันสำปะหลังเป็นอาหารที่ดีของไหมป่าอีรี่ ทำให้เกษตรกรรายย่อยที่ปลูกมันสำปะหลังมีรายได้เพิ่มจากการเลี้ยงไหมป่าอีรี่ ผลการดำเนินการในแต่ละกิจกรรมของโครงการที่ศูนย์วิจัยหม่อนไหมอุดรธานี และศูนย์บริการวิชาการและปัจจัยการผลิตหนองคาย ระหว่างปี 2546-2548 ประกอบด้วย 1) การรวบรวมและบำรุงรักษาเชื้อพันธุกรรมไหมป่าอีรี่ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะทางการเกษตรและสัณฐานวิทยา 2) การวิจัยและพัฒนาเทคนิควิธีการเลี้ยงไหมป่าอีรี่ 3) การศึกษาเทคนิคการผลิตไข่ไหมและวิธีการเก็บรักษาไข่ไหม 4) การพัฒนาเทคนิคการผลิตเส้นไหมและองค์ประกอบทางเคมีของดักแด้ และ 5) การศึกษาต้นทุนการเลี้ยงไหมป่าอีรี่

ผลงานวิจัยของโครงการนี้นับเป็นการศึกษาแบบครบวงจรของการพัฒนาการเลี้ยงไหมป่าอีรี่ชนิดฟักตลอดปี (Polyvoltine) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายพันธุ์จีน สายพันธุ์ไทย และสายพันธุ์เชียงใหม่ที่ใช้ในการทดลอง ทั้งนี้เพื่อรองรับการขยายผลในอนาคตสำหรับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเกษตรกรรายย่อยปลูกมันสำปะหลัง ผลจากการศึกษาต้นทุนการเลี้ยงไหมป่าอีรี่ พบว่า กรณีเกษตรกรใช้แรงงานตนเองจะมีรายได้สุทธิในการเลี้ยง 4,579 บาทต่อรุ่น โดยใช้ไข่ไหม 80 กรัม หรือไข่ไหมประมาณ 40,000 ฟอง

ชีพจักรของพันธุ์ไหมป่าอีรี่

ผลิตภัณฑ์จากเส้นไหมป่าอีรี่